



ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ

**КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА «КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА
АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»
(КМАТ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ)**

УХВАЛЕНО

Рішенням Вченої ради
Коледжу хореографічного мистецтва
«КМАТ імені Сержа Лифаря»

Протокол № 5 від 30.06.2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Коледжу хореографічного
мистецтва «КМАТ імені Сержа
Лифаря»

 Вячеслав КОЛОМІЄЦЬ



30 червня 2025 року

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

**освітнього компонента підготовки бакалавра
IV КУРС**

галузі знань 02 "КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО"

спеціальності 024 "ХОРЕОГРАФІЯ"

Обговорено та рекомендовано до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол № 7 від 30.06.2025 р.).

Обговорено та рекомендовано до використання в освітньому процесі на засіданні Навчально-методичної ради КМАТ імені Сержа Лифаря (протокол № 3 від 27.06.2025 р.).

Укладачі:

Білаш О. С., доцент, заслужений працівник культури України, доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря;

Бобровник Ю. В., старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Викладачі:

Клявін Д.Р., народний артист України, доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря;

Бобровник Ю. В., старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Переддипломна практика. Робоча програма освітнього компонента підготовки бакалавра. / Уклад.: Білаш О. С., Бобровник Ю. В. – К.: КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025 р. – 27 с.

© КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025

ЗМІСТ

1.	Опис освітнього компонента.....	4
2.	Мета та завдання освітнього компонента.....	5
3.	Програма освітнього компонента.....	10
4.	Структура освітнього компонента	20
5.	Відповідальність учасників освітнього процесу.....	20
6.	Вимоги до захисту та критерії оцінювання	21
7.	Рекомендовані джерела	25

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 02 Культура і мистецтво Спеціальність 024 Хореографія	Цикл практичної підготовки
		Денна форма навчання
Кількість годин – 120	Перший (бакалаврський) рівень	Рік підготовки
		IV-й
		Семестр
		VIII-й
		Практичні
		68
		Самостійна робота
		48
		Індивідуальні заняття
		4
		Вид контролю: залік у VIII семестрі

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 60% / 40%

2. Мета та завдання освітнього компонента

Організація переддипломної практики та термін її проведення визначається навчальним планом та регламентується «Положенням про практику здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти коледжу хореографічного мистецтва «Київська муніципальна академія танцю імені Сержа Лифаря».

Здобувачі проходять практику на внутрішніх або зовнішніх базах, відібраних згідно з критеріями освітньої програми. Взаємовідносини із зовнішніми суб'єктами господарювання регулюються договорами про проведення практики. Базами практики для вихованців КМАТ імені Сержа Лифаря виступають установи та мистецькі заклади, з якими укладено відповідні угоди та які мають необхідну матеріально-технічну базу для реалізації завдань практики.

Бази практики визначаються кафедрою за узгодженням із директором і затверджуються не пізніше ніж за 1 місяць до початку практики.

У відповідності до графіку навчального процесу практика на четвертому курсі проводиться у восьмому семестрі та триває 4 тижні: з 01.05.2026 р. по 31.05.2026 р.

Метою переддипломної практики є узагальнення та вдосконалення здобутих студентами знань, практичних умінь та навичок, оволодіння професійним досвідом та готовності їх до трудової діяльності. Результатом переддипломної практики здобувачів ВО випускного курсу є удосконалення (розвиток, реалізація) балетмейстерської діяльності під час створення хореографічних постановок відповідно до вимог програми з освітнього компонента «Мистецтво балетмейстера».

Головними завданнями переддипломної практики є:

- закріплення постановочних навичок у процесі підготовки і сценічного втілення хореографічного твору великої форми (хореографічна сюїта, хореографічна картина);
- закріплення практичних вмінь і навичок, отриманих у процесі навчання;
- підготовка до складання одного з етапів кваліфікаційного комплексного іспиту (ОК «Мистецтво балетмейстера»);
- закріплення навичок репетиційної роботи з творчим колективом;
- удосконалення виконавської майстерності під час виконання в процесі підготовки хореографічних композицій великої форми здобувачів освіти;

- закріплення вмінь і навичок балетмейстерської діяльності в процесі підготовки до складання одного з етапів комплексного кваліфікаційного іспиту (ОК «Мистецтво балетмейстера»);
- здійснити постановку хореографічного твору великої форми (хореографічна сюїта, хореографічна картина);
- підготувати художньо-аналітичні відомості (анотацію) до створеного хореографічного твору великої форми.

Програму розроблено відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні

знати:

- особливості постановочного процесу хореографічних композицій великої форми (хореографічна сюїта, хореографічна картина), його етапи, логіку та структурні компоненти;
- принципи драматургічної побудови хореографічного твору великої форми, закономірності розвитку хореографічного образу та сценічної дії;
- основи організації репетиційного процесу з творчим колективом, функції балетмейстера на різних етапах підготовки постановки;
- професійну термінологію, що використовується у виконавській, балетмейстерській та репетиційній діяльності;
- вимоги до підготовки та сценічного втілення хореографічної композиції великої форми в контексті складання етапу комплексного кваліфікаційного іспиту з ОК «Мистецтво балетмейстера»;
- критерії оцінювання результатів балетмейстерської, виконавської та репетиційної діяльності;

вміти:

- розробляти та реалізовувати індивідуальний план роботи на весь період проходження переддипломної практики;
- здійснювати постановку хореографічної композиції великої форми, забезпечуючи її художню цілісність, стилістичну єдність і відповідність задуму;
- організовувати та проводити репетиційну роботу з творчим колективом, ефективно застосовуючи методи репетиційної та балетмейстерської діяльності;
- удосконалювати власну виконавську майстерність у процесі підготовки та виконання хореографічних композицій великої форми;

- добирати та застосовувати оптимальні виконавські прийоми для сценічного втілення хореографічного образу;
- аналізувати результати власної виконавської, репетиційної та балетмейстерської діяльності, здійснювати їх корекцію з урахуванням вимог кваліфікаційного іспиту;
- презентувати результати переддипломної практики в межах підготовки до складання одного з етапів комплексного кваліфікаційного іспиту з ОК «Мистецтво балетмейстера».

Опанування освітнім компонентом сприяє формуванню наступних **спеціальних (фахових) компетентностей:**

СК 03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проєктування художньої реальності в хореографічних образах.

СК 04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК 06. Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.

СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК10. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проєкту, його реалізації та презентації.

СК11. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проєкту.

Опанування освітнім компонентом сприяє наступним **результатам навчання:**

ПР08. Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.

ПР09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПР11. Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

ПР12. Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПР15. Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.

ПР16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.

ПР19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

ПР20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

Порівняльна таблиця відповідності тем переддипломної практики спеціальним компетентностям і програмним результатам навчання

Тема переддипломної практики	Спеціальні компетентності (СК)	Програмні результати навчання (ПР)	Відображення в тематиці та змісті практики
Тема 1. Аналітико-проектна діяльність у межах хореографічного проєкту	СК03, СК04, СК07, СК10	ПР08, ПР09, ПР12, ПР16	Передбачає осмислення хореографії як мистецького феномену, аналіз стилістичних і жанрових особливостей обраного матеріалу, застосування професійної термінології, критичний аналіз джерел та проєктування художньої концепції хореографічного твору з урахуванням сучасних тенденцій розвитку мистецтва. Реалізується через участь у репетиційному процесі, відпрацювання танцювальної техніки, удосконалення виконавських прийомів, пошук оптимальних засобів сценічного втілення хореографічного образу, а також аналіз результатів виконавської й творчої діяльності.
Тема 2. Виконавсько-репетиційна та асистентсько-балетмейстерська діяльність	СК03, СК11, СК14, СК15	ПР19, ПР20, ПР16	Охоплює використання сучасних інноваційних, цифрових, медіа-
Тема 3. Інноваційні та освітні технології	СК06, СК07, СК10	ПР11, ПР12, ПР15	

Тема переддипломної практики	Спеціальні компетентності (СК)	Програмні результати навчання (ПР)	Відображення в тематиці та змісті практики
в професійній хореографічній діяльності			та освітніх технологій у процесі створення, репетиції, презентації хореографічного проєкту, а також застосування традиційних і новітніх методик викладання та професійної комунікації.

Пояснення до таблиці

Скорочена структура таблиці зумовлена інтегративним характером переддипломної практики, яка поєднує аналітичну, виконавську, репетиційну, асистентсько-балетмейстерську та організаційно-проєктну діяльність. Кожна з тем практики має комплексний характер і забезпечує формування та реалізацію кількох спеціальних компетентностей і програмних результатів навчання одночасно. Такий підхід відображає практикоорієнтовану спрямованість освітньо-професійної програми та відповідає логіці завершального етапу підготовки здобувачів освіти, спрямованого на інтеграцію теоретичних знань і професійних навичок у реальних умовах фахової діяльності.

3. Програма освітнього компонента

Тема 1. Робота над хореографічною композицією великої форми відповідно до вимог програми з освітнього компонента «Мистецтво балетмейстера».

Робота над хореографічною композицією великої форми відповідно до вимог програми з ОК «Мистецтво балетмейстера» передбачає:

- визначення відповідності теми та жанру хореографічної композиції великої форми;
- демонструвати дотримання принципів наступності та доступності у викладенні навчального матеріалу;
- застосовувати та розробляти сучасні інноваційні технології у професійній діяльності;
- інтегрувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків у процесі створення хореографічної композиції великої форми;
- здійснювати проектування художньої реальності в системі хореографічних образів;
- застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-TV, цифрові, медіа мистецькі тощо) у процесі створення, реалізації та презентації художньо-аналітичних відомостей хореографічної композиції великої форми (хореографічної сюїти, хореографічної картини).

Практичне заняття:

Мета: формування цілісного бачення балетмейстерського задуму та реалізація авторської концепції через створення розгорнутого хореографічного твору великої форми.

Завдання:

1. Обґрунтувати вибір теми, ідеї та жанру майбутньої композиції.
2. Спроектувати художню реальність у системі оригінальних хореографічних образів.
3. Інтегрувати міждисциплінарні зв'язки (музика, драматургія, сценографія) у творчий процес.

Індивідуальне заняття:

Мета: апробація практичного матеріалу та коригування постановочної роботи відповідно до принципів сценічної драматургії.

Завдання:

1. Продемонструвати дотримання принципів наступності та доступності у викладенні лексичного матеріалу.
2. Уточнити малюнок танцю та логіку розвитку хореографічних образів у великій формі.

3. Відпрацювати навички презентації художньо-аналітичних відомостей про твір із використанням TV/цифрових засобів.

Самостійна робота:

1. Теоретичне опрацювання задуму та підготовка методичного підґрунтя для постановки.
2. Художньо-аналітична діяльність: визначити відповідність теми та жанру твору сучасним мистецьким тенденціям.
3. Інноваційний пошук: підібрати та адаптувати цифрові або медіа-технології для підсилення художньої виразності (відеосупровід, світлові ефекти);
4. Документальне оформлення художньо-аналітичних відомостей (лібрето, композиційний план, опис лексичного матеріалу).

Рекомендована література:

1. Бугаєць Н. А., Пінчук О. І., Пінчук С. І. Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. 172 с.
2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
3. Гутник І. Танцювальна сюїта та специфіка її постановки в народно-сценічному танці. *Теорія та методика викладання фахових дисциплін : зб. наук.-методич. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ*. Київ : ТОВ «Видавничий будинок “Аванпост-Прим”», 2014. С. 22–33.
4. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
5. Забута Б. І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
6. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 121 с.
7. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.
8. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
9. Кривохижа А. Гармонія танцю : методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2003. 100 с.
10. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
11. Лань О. Мистецтво балетмейстера: хореографія великої форми: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 80 с.

12. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.
13. Шариков Д. «Contemporary dance» у балетмейстерському мистецтві. Київ : КиМУ, 2010. 173 с..
14. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навч.-методич. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Додаткова

1. Бойко О. С. Художній образ в українському народно-сценічному танці: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2015.
2. Бондаренко Л. Методика хореографічної роботи в школі. – Київ: Музична Україна, 1974. – 240 с.
3. Василенко К. Ю. Український танець : підручник. Київ : ІПКПІК, 1997. 282 с.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. Т. 2. 448 с.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. Т. 1. 456 с.
6. Голдрич О. С. Методика роботи з хореографічним колективом. Львів : Каменярь, 2002. 64 с.
7. Годовський В. М., Гордеев В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів. Випуск 2. – Рівне: РДГУ, 2002. – 71 с.
8. Годовський В. М., Гордеев В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів.
9. Гуменюк А. Українські народні танці. Київ : Видавництво академії наук Української РСР, 1962. 360 с.
10. Гутник І. Основні принципи роботи над стилізацією народного танцю. *Теорія та методика викладання фахових дисциплін : зб. наук.-методич. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ*. Київ : ТОВ «Видавничий будинок “Аванпост-Прим”», 2014. С. 11–21.
11. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Другий рік навчання : підручник. Київ : Ліра-К, 2018. 416 с.
12. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Перший рік навчання : підручник. Київ : Ліра-К, 2017. 376 с.
13. Зубатов С. Стилль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92 с.
14. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
15. Лань О. Методи режисури видовишно-театралізованих заходів у хореографії : методична розробка. З досвіду роботи народного художнього колективу «Модерн-балет та школа-студія сучасного танцю «АКВЕРІАС». – Львів: «Камула», 2019. – 52 с.

16. Лань О. Актуальність втілення прийомів сучасного перформансу в практиці режисури одноактного балету .Сучасне хореографічне мистецтво : підґрунтя, тенденції, перспективи, тенденції розвитку : навчально-методичний посібник : упоряд. О. Плахотнюк // О. Плахотнюк, Л. Андрущук, Т. Благова та інші. Львів: СПОЛОМ, 2016.240 с.
17. Литвиненко В. А. Зразки народної хореографії : підручник. Київ : Альтпрес, 2007. 468 с.
18. Старікова К. Р. Специфіка та особливості використання хореографії у театральних виставах. *Сценічне мистецтво: творчі надбання та інноваційні процеси: матеріали II Всеукраїнської наукової конференції професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та магістрантів*. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. – 299 с.
19. Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи XX ст. : монографія. Харків : ХДАК, 2007. 344 с.
20. Шариков Д. Мистецтвознавча наука хореологія як феномен художньої культури : монографія. Київ : КиМУ, 2013. 204 с.

Тема 2. Демонстрація належного балетмейстерського рівня.

Відпрацювання балетмейстерських та викладацьких прийомів:

1. Постановка хореографічної композиції великої форми – належний рівень балетмейстера проявляється у здатності мислити масштабно та структурно. Відпрацювання вміння вибудовувати наскрізну дію у сюїті чи картині. Балетмейстер має продемонструвати не просто набір рухів, а логічний розвиток від експозиції до фіналу. Композиційне моделювання: робота над багатоголоссям малюнка танцю, використання складних ракурсів та просторових рівнів сцени. Вміння інтегрувати музичний матеріал, світлову партитуру та сценографію (зокрема цифрові декорації чи медіа-проекції) у єдине художнє ціле, як синтез засобів виразності.
2. Фахові тренінги – демонстрація навичок методиста та інноватора. Методичні: розробка та проведення тренінгів, спрямованих на підготовку тіла виконавців до специфічної лексики конкретної постановки (наприклад, тренінг з контактної імпровізації або партерного екзерсису). Інноваційні: застосування прийомів «розумного тіла» або використання біомеханічних принципів для підвищення технічного рівня виконавців. Адаптування: вміння коригувати складність хореографічного тексту відповідно до психофізичних можливостей колективу.
3. Виконання творчих завдань – демонстрація креативності та швидкості професійного мислення. Імпровізаційне: відпрацювання прийомів стимулювання творчої активності артистів. Лексичне: створення оригінальних «танцювальних фраз» та зв'язок, які уникають шаблонів і

демонструють індивідуальний почерк постановника. Художні задачі: швидке знаходження пластичного еквівалента для абстрактних понять або складних емоційних станів.

4. Репетиційна діяльність – етап демонстрації лідерських якостей та психолого-педагогічної майстерності. Відпрацювання прийомів досягнення ідеальної синхронності, точності позицій та апломбу у виконавців. Вміння мотивувати колектив, вибудовувати професійну дистанцію та водночас створювати атмосферу спільної творчості. Тайм-менеджмент: ефективний розподіл часу репетиції між вивченням нового матеріалу, відпрацюванням деталей та прогонами. Фідбек-технології: належний рівень передбачає вміння давати конструктивну критику, яка стимулює артиста до професійного росту, а не пригнічує його.

Практичне заняття:

Мета: підтвердження високого рівня професійної компетентності випускника як постановника, здатного до самостійного створення цілісного художнього образу в межах хореографічної композиції великої форми.

Завдання:

1. Продемонструвати володіння композиційними прийомами побудови великої форми.
2. Виявити індивідуальний балетмейстерський почерк та оригінальність лексичного мислення.
3. Довести здатність керувати виконавським колективом для досягнення художньої мети.

Самостійна робота:

1. Розробити план-схему аналітичної підготовки та творчого пошуку засобів виразності, що підтверджують кваліфікаційний рівень балетмейстера.
2. Здійснити стилістичний відбір лексичного матеріалу, що відповідає обраному жанру.
3. Підготувати методичну розробку балетмейстерського показу.
4. Підготувати відеопортфоліо етапів роботи над композицією як доказ системного підходу до постановки.

Рекомендована література:

1. Бугаєць Н. А., Пінчук О. І., Пінчук С. І. Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. 172 с.
2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
3. Гутник І. Танцювальна сюїта та специфіка її постановки в народно-сценічному танці. *Теорія та методика викладання фахових дисциплін* : зб.

- наук.-методич. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ. Київ : ТОВ «Видавничий будинок “Аванпост-Прим”», 2014. С. 22–33.*
4. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
 5. Забута Б. І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
 6. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 121 с.
 7. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.
 8. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
 9. Кривохижа А. Гармонія танцю : методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2003. 100 с.
 10. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
 11. Лань О. Мистецтво балетмейстера: хореографія великої форми: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 80 с.
 12. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.
 13. Шариков Д. «Contemporary dance» у балетмейстерському мистецтві. Київ : КиМУ, 2010. 173 с..
 14. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навч.-методич. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Додаткова

1. Бойко О. С. Художній образ в українському народно-сценічному танці: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2015.
2. Бондаренко Л. Методика хореографічної роботи в школі. – Київ: Музична Україна, 1974. – 240 с.
3. Василенко К. Ю. Український танець : підручник. Київ : ІПКПК, 1997. 282 с.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. Т. 2. 448 с.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. Т. 1. 456 с.
6. Голдрич О. С. Методика роботи з хореографічним колективом. Львів : Каменярь, 2002. 64 с.
7. Годовський В. М., Гордеев В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів. Випуск 2. – Рівне: РДГУ, 2002. – 71 с.

8. Годовський В. М., Гордеев В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів.
9. Гуменюк А. Українські народні танці. Київ : Видавництво академії наук Української РСР, 1962. 360 с.
10. Гутник І. Основні принципи роботи над стилізацією народного танцю. *Теорія та методика викладання фахових дисциплін : зб. наук.-методич. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ*. Київ : ТОВ «Видавничий будинок “Аванпост-Прим”», 2014. С. 11–21.
11. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Другий рік навчання : підручник. Київ : Ліра-К, 2018. 416 с.
12. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Перший рік навчання : підручник. Київ : Ліра-К, 2017. 376 с.
13. Зубатов С. Стилль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92 с.
14. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
15. Лань О. Методи режисури видовищно-театралізованих заходів у хореографії : методична розробка. З досвіду роботи народного художнього колективу «Модерн-балет та школа-студія сучасного танцю «АКВЕРІАС». – Львів: «Камула», 2019. – 52 с.
16. Лань О. Актуальність втілення прийомів сучасного перформансу в практиці режисури одноактного балету .Сучасне хореографічне мистецтво : підґрунтя, тенденції, перспективи, тенденції розвитку : навчально-методичний посібник : упоряд. О. Плахотнюк // О. Плахотнюк, Л. Андрущук, Т. Благова та інші. Львів: СПОЛОМ, 2016. 240 с.
17. Литвиненко В. А. Зразки народної хореографії : підручник. Київ : Альтпрес, 2007. 468 с.
18. Старікова К. Р. Специфіка та особливості використання хореографії у театральних виставах. *Сценічне мистецтво: творчі надбання та інноваційні процеси: матеріали II Всеукраїнської наукової конференції професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та магістрантів*. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. – 299 с.
19. Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи XX ст. : монографія. Харків : ХДАК, 2007. 344 с.
20. Шариков Д. Мистецтвознавча наука хореологія як феномен художньої культури : монографія. Київ : КиМУ, 2013. 204 с.

Тема 3. Демонстрація належного виконавського рівня.

Відпрацювання виконавських прийомів:

1. Фахові тренінги – виконавський рівень базується на технічній досконалості та свідомому володінні тілом (технічна віртуозність, свідомо біомеханіка, стилістична гнучкість).
2. Виконання творчих завдань – рівень виконавця визначається його креативною віддачею та швидкістю втілення ідей (імпровізація: демонстрація вміння самостійно генерувати рух у відповідь на музичний, візуальний або вербальний стимул, зберігаючи високу якість руху; втілення образу; робота з простором і часом: зміна темпоритму, динамічних відтінків та орієнтацію в нестандартних сценічних обставинах).
3. Участь у хореографічних композиціях великої форми здобувачів освіти – демонстрація здатності бути частиною масштабного художнього полотна, зберігаючи індивідуальність (відпрацювання найвищого рівня синхронності, відчуття просторової симетрії в масових сценах; утримання виконавської якості та емоційної напруги протягом усієї тривалості великої форми (сюїти чи картини), грамотний розподіл сил між кульмінаціями; драматургічна відповідальність: виконавець має точно втілювати завдання балетмейстера-постановника, дотримуючись визначеної стилістики та художнього контексту твору; взаємодія з партнером: відпрацювання техніки дуетно-сценічного танцю, підтримок та контактної взаємодії, що потребує високого рівня довіри та технічної точності).

Практичне заняття:

Мета: підтвердження сформованості ключових виконавських компетентностей, здатності до високопрофесійної сценічної діяльності та готовності до реалізації складних хореографічних завдань у різних стилях та жанрах.

Завдання:

1. Продемонструвати високий рівень технічної підготовки.
2. Виявити артистизм, емоційну виразність та сценічну привабливість.
3. Довести здатність до швидкого освоєння та якісного виконання хореографічного тексту (лексики).

Самостійна робота:

1. Поглиблення індивідуальної майстерності, самостійний пошук та вдосконалення виконавських прийомів, що відповідають сучасним вимогам до артиста балету.
2. Підтримка фізичної форми: самостійне проведення щоденного екзерсису (біля станка, на середині) для підтримки належної технічної бази.

3. Самоаналіз та рефлексія: опрацювання відеоматеріалів (власних репетицій, постановок) для самоаналізу помилок та пошуку оптимальних рішень.
4. Опрацювання теоретичних засад та особливостей виконавської манери різних хореографічних стилів (наприклад, стилю конкретного балетмейстера).

Рекомендована література:

1. Бугаєць Н. А., Пінчук О. І., Пінчук С. І. Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. 172 с.
2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
3. Гутник І. Танцювальна сюїта та специфіка її постановки в народно-сценічному танці. *Теорія та методика викладання фахових дисциплін : зб. наук.-методич. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ*. Київ : ТОВ «Видавничий будинок “Аванпост-Прим”», 2014. С. 22–33.
4. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
5. Забута Б. І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
6. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 121 с.
7. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.
8. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
9. Кривохижа А. Гармонія танцю : методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2003. 100 с.
10. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
11. Лань О. Мистецтво балетмейстера: хореографія великої форми: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 80 с.
12. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.
13. Шариков Д. «Contemporary dance» у балетмейстерському мистецтві. Київ : КиМУ, 2010. 173 с..
14. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навч.-методич. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Додаткова

1. Бойко О. С. Художній образ в українському народно-сценічному танці: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2015.
2. Бондаренко Л. Методика хореографічної роботи в школі. – Київ: Музична Україна, 1974. – 240 с.
3. Василенко К. Ю. Український танець : підручник. Київ : ПКПК, 1997. 282 с.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. Т. 2. 448 с.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. Т. 1. 456 с.
6. Голдрич О. С. Методика роботи з хореографічним колективом. Львів : Каменяр, 2002. 64 с.
7. Годовський В. М., Гордеев В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів. Випуск 2. – Рівне: РДГУ, 2002. – 71 с.
8. Годовський В. М., Гордеев В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів.
9. Гуменюк А. Українські народні танці. Київ : Видавництво академії наук Української РСР, 1962. 360 с.
10. Гутник І. Основні принципи роботи над стилізацією народного танцю. *Теорія та методика викладання фахових дисциплін : зб. наук.-методич. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ*. Київ : ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим»», 2014. С. 11–21.
11. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Другий рік навчання : підручник. Київ : Ліра-К, 2018. 416 с.
12. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Перший рік навчання : підручник. Київ : Ліра-К, 2017. 376 с.
13. Зубатов С. Стилль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92 с.
14. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
15. Лань О. Методи режисури видовищно-театралізованих заходів у хореографії : методична розробка. З досвіду роботи народного художнього колективу «Модерн-балет та школа-студія сучасного танцю «АКВЕРІАС». – Львів: «Камула», 2019. – 52 с.
16. Лань О. Актуальність втілення прийомів сучасного перформансу в практиці режисури одноактного балету .Сучасне хореографічне мистецтво : підґрунтя, тенденції, перспективи, тенденції розвитку : навчально-методичний посібник : упоряд. О. Плахотнюк // О. Плахотнюк, Л. Андрущук, Т. Благова та інші. Львів: СПОЛОМ, 2016. 240 с.
17. Литвиненко В. А. Зразки народної хореографії : підручник. Київ : Альтпрес, 2007. 468 с.

- 18.Старікова К. Р. Специфіка та особливості використання хореографії у театральних виставах. *Сценічне мистецтво: творчі надбання та інноваційні процеси: матеріали II Всеукраїнської наукової конференції професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та магістрантів.* – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. – 299 с.
- 19.Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : монографія. Харків : ХДАК, 2007. 344 с.
- 20.Шариков Д. Мистецтвознавча наука хореологія як феномен художньої культури : монографія. Київ : КиМУ, 2013. 204 с.

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Лек	Пр.	Сем	Інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7
VIII СЕМЕСТР						
Тема 1. Робота над хореографічною композицією великої форми відповідно до вимог програми з дисципліни «Мистецтво балетмейстера».			12		4	12
Тема 2. Демонстрація належного балетмейстерського рівня.			28			24
Тема 3. Демонстрація належного виконавського рівня.			28			12
Разом	120		68		4	48

4. Відповідальність учасників освітнього процесу

Освітній процес розпочинається з вступної конференції для гарантування безпеки та змістовності практики. Загальне керівництво, координацію та контроль результатів забезпечує випускова кафедра, яка призначає керівниками досвідчених науково-педагогічних працівників. Під час проходження практики здобувачі мають дотримуватися графіку роботи навчального закладу, враховуючи при цьому специфіку та умови виконання індивідуальних завдань.

Керівник практики зобов'язаний:

- надавати здобувачам-практикантам методичну допомогу у вирішенні задач, визначених програмою практики;

- входити до складу комісії з прийняття захисту результатів практики;
- протягом тижня, після захисту практики, подати на кафедру письмовий звіт про проходження практики.

Відповідальність здобувача освіти під час проходження практики

Здобувач освіти несе відповідальність за дотримання вимог програми переддипломної практики, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу.

До обов'язків здобувача освіти належить:

- повністю виконати завдання, передбачені програмою практики;
- продемонструвати завершену авторську хореографічну композицію великої форми (хореографічна сюїта, хореографічна композиція) та презентація художньо-аналітичних відомостей.

5. Вимоги до захисту та критерії оцінювання

Основним завданням захисту переддипломної практики є публічна презентація результатів творчої роботи здобувача. Підсумкова атестація передбачає демонстрацію завершеної авторської хореографічної постановки великої форми, зокрема: хореографічної сюїти; розгорнутої хореографічної композиції.

Здобувач має продемонструвати здатність до самостійного втілення художнього задуму, володіння композиційними прийомами та навички роботи з виконавським колективом.

Оцінювання здійснюється за певними критеріями та змістовними акцентами, що враховують художню цінність та технічну якість роботи:

№	Критерій оцінювання	Змістовий акцент	Бали
1	Втілення творчого задуму та драматургічна цілісність	Концепція, образна логіка, розвиток дії, цілісність композиції	15
2	Хореографічна лексика та композиційна побудова	Різноманітність лексики, просторовий малюнок, поєднання малих і великих форм	20
3	Єдність хореографії та музичної драматургії	Темпоритм, форма, відповідність руху музиці, образна синхронність	15
4	Художньо-сценографічне рішення	Костюми, світло, простір, реквізит, стилістична цілісність	5

5	Рівень виконавської та репетиційно-постановочної роботи	Якість виконання, ансамбль, сценічна культура, реалізація задуму	15
6	Комплексна художня узгодженість	Єдність хореографії, музики, дії, костюмів, світла і простору	15
7	Творча самостійність і професійне мислення	Оригінальність, авторська позиція, міждисциплінарність	15
	Разом:		100

Комісія здійснює оцінювання за кожним критерієм окремо з подальшим розрахунком сумарного бала. До уваги також береться якість обговорення результатів практики та здатність здобувача професійно захистити свої творчі рішення.

Оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90 – 100	A	Відмінно	Постановка відзначається концептуальною цілісністю, яскраво вираженою авторською позицією, професійно вибудованою драматургією, високим рівнем хореографічної композиції та сценографічного мислення. Забезпечена повна узгодженість танцю, музики, дії, костюмів, світла і просторових рішень. Продемонстровано здатність до самостійного художнього проектування та керування постановочним процесом.
82 – 89	B	Дуже добре	Постановка має чіткий задум, логічну структуру, виразну образну систему. Хореографічна лексика і сценографічні рішення здебільшого обґрунтовані та професійні. Узгодженість компонентів збережена, незначні неточності не порушують цілісності твору.

74 – 81	C	Добре	Постановка в цілому відповідає вимогам, задум реалізований, проте недостатньо розкритий концептуально або драматургічно. Спостерігається обмежена варіативність лексики чи спрощені сценографічні рішення. Узгодженість компонентів часткова.
64 – 73	D	Задовільно	Постановка має фрагментарну цілісність, недостатньо аргументований задум, спрощену композиційну структуру. Є труднощі у поєднанні музики, хореографії та сценічного простору. Професійні компетентності сформовані на мінімально допустимому рівні..
60 – 63	E	Достатньо	Робота демонструє мінімально необхідний рівень постановочних умінь. Задум реалізований частково, композиційні та сценографічні рішення потребують суттєвого доопрацювання.
35 – 59	FX	Незадовільно, з можливістю повторного складання	Постановка частково відповідає вимогам освітньо-професійної програми, проте має суттєві недоліки: відсутня або фрагментарно окреслена цілісна художня концепція хореографічного твору; драматургічна побудова є непослідовною, логіка розвитку сценічної дії порушена; художня узгодженість окремих компонентів (хореографічна лексика, музичне оформлення, просторове рішення, образна система) забезпечена неповною мірою; готовність до самостійної постановочної діяльності

			продемонстрована недостатньо та потребує суттєвого доопрацювання під керівництвом викладача.
0 – 34	F	незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням	Постановка не відповідає вимогам освітньо-професійної програми та має системні концептуальні порушення: цілісна художня концепція хореографічного твору відсутня; драматургія хореографічної композиції порушена або не сформована, відсутня логіка розвитку сценічної дії; не забезпечено художню узгодженість складових постановки, що унеможливорює цілісне сценічне сприйняття твору; не продемонстровано готовності до самостійної постановочної діяльності, що свідчить про відсутність базових професійних умінь, необхідних для виконання кваліфікаційних вимог.

6. Рекомендована література

Основна:

1. Бугаєць Н. А., Пінчук О. І., Пінчук С. І. Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. 172 с.
2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
3. Гутник І. Танцювальна сюїта та специфіка її постановки в народно-сценічному танці. *Теорія та методика викладання фахових дисциплін : зб. наук.-методич. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ*. Київ : ТОВ «Видавничий будинок “Аванпост-Прим”», 2014. С. 22–33.
4. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
5. Забута Б. І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
6. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 121 с.
7. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.
8. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
9. Кривохижа А. Гармонія танцю : методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2003. 100 с.
10. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
11. Лань О. Мистецтво балетмейстера: хореографія великої форми: навчально-методичний посібник .Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 80 с.
12. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.
13. Шариков Д. «Contemporary dance» у балетмейстерському мистецтві. Київ : КиМУ, 2010. 173 с.
14. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навч.-методич. посіб. Київ : ДАККіМ, 2006. 184 с.

Додаткова

1. Бойко О. С. Художній образ в українському народно-сценічному танці: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2015.
2. Бондаренко Л. Методика хореографічної роботи в школі. – Київ: Музична Україна, 1974. – 240 с.

3. Василенко К. Ю. Український танець : підручник. Київ : ІПКПК, 1997. 282 с.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. Т. 2. 448 с.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. Т. 1. 456 с.
6. Голдрич О. С. Методика роботи з хореографічним колективом. Львів : Каменяр, 2002. 64 с.
7. Годовський В. М., Гордеев В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів. Випуск 2. – Рівне: РДГУ, 2002. – 71 с.
8. Годовський В. М., Гордеев В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів.
9. Гуменюк А. Українські народні танці. Київ : Видавництво академії наук Української РСР, 1962. 360 с.
10. Гутник І. Основні принципи роботи над стилізацією народного танцю. *Теорія та методика викладання фахових дисциплін : зб. наук.-методич. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ*. Київ : ТОВ «Видавничий будинок “Аванпост-Прим”», 2014. С. 11–21.
11. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Другий рік навчання : підручник. Київ : Ліра-К, 2018. 416 с.
12. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Перший рік навчання : підручник. Київ : Ліра-К, 2017. 376 с.
13. Зубатов С. Стилль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92 с.
14. Колесниченко Ю. Инструменты хореографа. Терминология хореографии. Киев : Кафедра, 2012. 658 с.
15. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
16. Лань О. Методи режисури видовищно-театралізованих заходів у хореографії : методична розробка. З досвіду роботи народного художнього колективу «Модерн-балет та школа-студія сучасного танцю «АКВЕРІАС». – Львів: «Камула», 2019. – 52 с.
17. Лань О. Актуальність втілення прийомів сучасного перформансу в практиці режисури одноактного балету .Сучасне хореографічне мистецтво : підґрунтя, тенденції, перспективи, тенденції розвитку : навчально-методичний посібник : упоряд. О. Плахотнюк // О. Плахотнюк, Л. Андрущук, Т. Благова та інші. Львів: СПОЛОМ, 2016. 240 с.
18. Литвиненко В. А. Зразки народної хореографії : підручник. Київ : Альтпрес, 2007. 468 с.
19. Старікова К. Р. Специфіка та особливості використання хореографії у театральних виставах. *Сценічне мистецтво: творчі надбання та інноваційні процеси: матеріали II Всеукраїнської наукової конференції*

професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та магістрантів. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. – 299 с.

20. Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи XX ст. : монографія. Харків : ХДАК, 2007. 344 с.
21. Шариков Д. Мистецтвознавча наука хореологія як феномен художньої культури : монографія. Київ : КиМУ, 2013. 204 с.